

GENTIAAN

CONTACTBLAD IVN OOST ACHTERHOEK

BELEEF DE NATUUR!

IVN Oost-Achterhoek

Voorzitter:

Jacqueline Borgers-Collou, Looweg 10, 7152 AL Eibergen, tel.: 0545-479997, e-mail: jborgers-collou@hetnet.nl

Vice-voorzitter:

Marcel Karperien, Bronkhorstkamp 10, 7151 DJ Eibergen, tel.: 0545-478378, e-mail: h.b.j.karperien@utwente.nl

Secretaris:

E-mail: ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl, Postadres: Looweg 10, 7152 AL Eibergen.

Penningmeester:

Henriëtte ter Braak, Tongerlosestraat 17, 7131 WH Lichtenvoorde, tel.: 0544-373277, e-mail: hterbraakvdk@planet.nl

Leden:

Jan Dirk Focker, Kamperweg 7, 7137 PA Lievelede, tel.: 0544-487469, e-mail: jan Dirk@focker.eu

André Hendriks, Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent, tel.: 0544-352043, e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com

Anke Hollink (Tevens vertrouwenspersoon), Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankehollink@hetnet.nl

WERKGROEPEN

Landschapsbeheer: Johnny Hollink, Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankehollink@hetnet.nl

Promotie: Ben ter Braak, Tongerlosestraat 17, 7131 WH Lichtenvoorde, tel.: 0544-373277, e-mail: benterbraak@kpnmail.nl

Thema-avonden: Hans Berndsén, Papaverstraat 8, 7151 VZ Eibergen, tel.: 0545-477222, e-mail: j.berndsén1@upcmail.nl

Vleermuizen: Anke Hollink, Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankehollink@hetnet.nl

Wandelen: André Hendriks, Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent, tel.: 0544-352043, e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com

Website: Frans Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel.: 0545-472457, e-mail: webmasterivnoostachterhoek@gmail.com

Contributie: Leden € 24,00

Huisgenoten: € 11,00

Jeugd lid: € 12,00

Donateur: € 11,00 (mag meer).

Bankrekening: Rabobank Achterhoek-Oost, NL88RABO0316440116 t.n.v. IVN

3	Bestuur en webmaster
4	Wilde cichorei
6	Insecten
7	Weer
8	Weidebeekjuffer
9	Zomersnoei en zomer in Eibergen
10/11	Afdelingsnieuws
12/14	Activiteiten
15	Kees vertelt
16/17	Een tuinreis
19	Agenda

Gentiaan nummer 106: Augustus 2016

De Gentiaan verschijnt vier maal per jaar in januari, april, augustus en december.

De redactie Gentiaan bestaat uit:

Vaste medewerkers: Els van Dijk, Iet Hensbroek, Marco Boekelder, Auke Hoekstra, Kees de Rooij en Theo Hermus.

Coördinator redactie: Frans Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel 0545-472457. E-mail: redactiegentiaan@gmail.com.

Sluiting volgend nummer: Het volgende nummer van de Gentiaan verschijnt half december. De sluitdatum voor de kopij is: 15 november.

(Kopij digitaal aanleveren als platte tekst zonder opmaak. Foto's als losse jpg-bestanden in hoge resolutie.

Maximale omvang van bijdragen: ongeveer 500 woorden.)

Van de bestuurstafel

2016 is tot nu toe een roerig jaar, de wereld lijkt hier en daar aardig op z'n kop te staan. Door al het geweld in de wereld kun je het gevoel krijgen dat er alleen nog maar negativiteit is.

Het is goed om daarom naast het wereldgeweld ook de blik op de kleinere wereld om ons heen te richten. Ik schrijf dit stukje buiten en boven mijn hoofd wordt druk heen en weer gevlogen door boerenzwaluwen die onder het onderschoer een nest gebouwd hebben. Een prachtig stukje ambacht waar lang aan gewerkt is. Ook in onze geitenstal zijn de boerenzwaluwen al aan het tweede legsel bezig. We hebben een jaar of tien alleen maar huiszwaluwen in 'nieuwbouw'-nesten gehad en geen boerenzwaluwen, maar de omstandigheden zijn blijkbaar zodanig, dat de omgeving voor de boerenzwaluw ook weer aantrekkelijk is.

Dit zijn de kleine dingen die het negatieve wereldbeeld soms kunnen compenseren, maar je moet ze wel zien. Ik denk dat het IVN in dat kunnen zien een grote rol speelt. Het vergroten van het bewustzijn voor de natuur in het algemeen, maar ook vooral in onze naaste leefomgeving is uiteindelijk één van de belangrijkste doelen van het IVN. Als mensen zich meer met de natuur en hun leefomgeving zouden bezighouden, dan zou er waarschijnlijk minder ellende op de wereld zijn (al is dat misschien wel een heel idealistische gedachtegang). We kunnen binnen het IVN in ieder geval zeggen dat we ons best doen om dit bewustzijn te vergroten. Dit doen we d.m.v. elke wandeling en excursie, lezing en thema-avond.

Bij de schoolactiviteiten, die we verzorgd hebben de afgelopen maanden, hebben we een deel van de basisschooljeugd een aanzet gegeven om beter te kijken naar de natuur in onze naaste omgeving. Hopelijk hebben we daarmee ook de liefde voor de natuur doorgegeven. Dat we de wereld hiermee op grote schaal kunnen verbeteren denk ik niet, maar op kleine schaal doen we wat we kunnen.

• Jacqueline Collou

Van de webmaster

Het IVN-landelijk heeft sinds kort een nieuw format voor de website in gebruik genomen en nu is het de beurt aan de afdelingen om dit ook te gaan doen. U begrijpt dat dat enig werk met zich mee brengt, alles moet handmatig op de nieuwe site worden ingevuld. Het streven is om de nieuwe site uiterlijk eind augustus in gebruik te nemen met in ieder geval de vermelding van de activiteiten en de algemene informatie over de afdeling.

• De webmaster

(advertentie)

VOOR KWALITEIT TEGEN BETAALBARE PRIJZEN

Dagelijks verse aanvoer van aardappelen groente en fruit

Wij staan op de volgende markten:

DINSDAG: EIBERGEN

WOENSDAG: BORNE

DONDERDAG: BELTRUM

VRIJDAG: RUURLO

Wilde cichorei (*Cichorium intybus*)

Kent u deze al? Dat felblauwe bloempje dat hier en daar op een lange stengel verschijnt? De volksnaam is wegenwachter.

Dit vanwege het feit, dat deze bloem veelvuldig in de berm langs de wegen voorkomt en dan vooral opvalt door die prachtige blauwe kleur. De plant kan wel 120 cm. hoog worden.

Wij kennen hem onder de naam wilde cichorei.

De botanische naam *Cichorium* refereert waarschijnlijk aan het feit dat de plant bijna nooit in het veld groeit maar bijna altijd ernaast. (kio = gaan en chorion = veld). De naam *intybus* verwijst waarschijnlijk naar zijn holle steel (tubus = pijp).

Aan de voet van de stengel vormen de bladeren een rozet, later worden zij lancetvormig, zonder steel en zitten verspreid over de stengel.

De jonge blaadjes kun je eten als slablaadjes. De mooie diepblauwe bloemhoofjes (die alleen lintbloemen bevatten) zijn ook eetbaar en hiermee kun je uitstekend een salade opfleuren. Er zit veel vitamine C, vitamine B9, kalium en vezels in de blaadjes. Men zegt, dat de bloemen alleen 's morgens open zijn, maar ik zie ze 's middags ook. Misschien is de opmerking, dat de bloemen slechts vijf uur openstaan meer terecht, maar dat is moeilijk te controleren. Het zijn trouwens echte "kruidje-roer-me-nieten", want als je ze aanraakt gaan ze zich gelijk sluiten.

Sinds de 19e eeuw wordt van de gemalen en gebrande wortels van cichorei een cafeïnevrije drank gemaakt waarvan de ietwat bittere smaak lijkt op die van koffie. In de Franse tijd, rond 1800, was deze cichoreikoffie of peekoffie in Nederland populair geworden. Cichorei werd veel in de Friese Wouden geteeld en gedroogd, vooral in de gemeente Dantumadeel. In oorlogs- en crisisjaren, vooral 1940-1945, werd deze surrogaatkoffie bij gebrek aan echte op grote schaal gedronken, waarbij echter de opwekkende werking van de cafeïne ontbrak.

U zou voor de aardigheid eens moeten kijken op www.geschiedenisdc.nl/index.php/9-cichorei. U kunt dan eens zien hoe men in die tijd de cichorei kweekte. Bepaald geen sinecure. Maar ja, arbeidskrachten waren toen nog goedkoop.

Witlof met wortel.

Cichorei komt van oorsprong uit het Middellandse Zee gebied.

De teelt van cichorei zou al lang verdwenen zijn als de Brusselse tuinman Brèxier in 1845 niet ontdekt had dat als cichoreiwortels in het donker uitlopen er witlof ontstaat. Witlof is dus eigenlijk gewoon de eerste scheut van de cichoreiplant, die door gebrek aan licht geen bladgroen heeft gevormd en daardoor wit is gebleven. Een voordeel van witlof was, zeker in die tijd, dat het een wintergroente was, rijk aan vitamines in een jaargetijde waarin er weinig verse groenten waren. Als eerbetoon aan de Belgische ontdekker wordt witlof ook wel Brussels lof genoemd. Buiten de Benelux en Frankrijk is deze smakelijke groente overigens nauwelijks bekend, in Frankrijk spreekt men van "Belgische andijvie".

Overigens is de andijvie ook familie van de cichorei. Cichorei wordt in de volks- en plantgeneeskunde gebruikt bij maag- en leverklachten, verstoppingen en een gebrek aan eetlust.

• Iet Hensbroek

ONTWERP, AANLEG EN ONDERHOUD VAN BELEVINGSVOLLE TUINEN

(0)545 - 292 568

POST@TUINENVANGEERDINK.NL

WWW.TUINENVANGEERDINK.NL

www.camping-eversman.nl

Bliksteeg 1, 71 61 PG Noordijk (Neede) Tel. 0545 291906

Kom Genieten van het buitenleven,
de natuur, rust en ruimte op
Camping D'n Eversman!

Een gezellige kleinschalige groene camping in
het stiltegebied van Noordijk met
verwarmd zwembad met peuterbad,
kinderboerderij en speeltuin.

In het hoogseizoen en de meivakantie
zijn er leuke kinderactiviteiten.

Groepsaccommodatie "De Schöppe". 33 pers.

Insecten

Microvlinders Microlepidoptera

In de vorige uitgave van de Gentiaan stond een artikel over de langsprietmotten.

Nu een artikel over een andere familie van de Microvlinders (Microlepidoptera) de bladrollers (Tortricidae) niet te verwarren met de keverfamilie uit de familie (Attelabidae), die doorgaans "sigarenmakers" worden genoemd maar ook wel bladrollers.

Sigaar op de hazelaar

Hoe zo'n sigaar gemaakt wordt is goed te zien op: <http://www.soortenbank.nl>. Zoek naar Berkenbladrolkever. De rupsen van de vlinders voeden zich met loof en knoppen. Ze leven in een opgerold of samengevouwen blad. De meeste bladrollers zijn te herkennen aan hun specifieke vorm, zoals de anjermot (*Cacoecimorpha pronubana*)

Anjermot (*Tortricidae Cacoecimorpha pronubana*)

De anjermot is een vrij algemene voorkomende soort. De vlinder is in ons land waarschijnlijk als adventief terechtgekomen vanuit de kasteelt. De eerste waarneming in Nederland dateert van 1965. Hij leeft van verschillende bomen, struiken en kruidachtige planten en kan zich soms als een plaaginsect voordoen bij de teelt van bv olijven en avocado's in Zuid-Europese landen. De vliegtijd is van mei tot in oktober in twee jaarlijkse generaties.

Een hele mooie bladroller is de Geisha (*Olethreutes arcuella*) De soort overwintert als rups.

Geisha (*Olethreutes arcuella*)

Deze foto is gemaakt in mei. Deze vlinder komt in de kustprovincies haast niet voor. De rups van deze bladroller leeft van dood en dor blad.

De brandnetelbladroller (*Celypha lacunana*) ook gefotografeerd in mei. Deze soort is niet kieskeurig met waardplanten (polyfaag). Kan gevonden worden op beuk, berk, lijsterbes, wilg, spar, larix en op veel kruiden. De vlinder is vaak te zien op brandnetels.

Brandnetelbladroller (*Celypha lacunana*)

De gevlamde bladroller (voorheen houtvlambladroller) (*Archips xylosteana*) is ook een soort die polyfaag is. In juni gefotografeerd.

Gevlamde bladroller (*Archips xylosteana*)

Als laatste een foto van de hertshooibladroller (*Lathronympha strigana*) met als waardplanten St.Janskruid en ruig hertshooi.

• Theo Hermus

Hertshooibladroller (*Tortricidae Olethreutinae Lathronympha strigana*)

Duizend jaar weer, wind en water in de Lage landen

Hoe was het weer vroeger? Hoe ver kunnen wij terug kijken? Vanaf de kleine ijstijd rond 1400? Of nog vroeger terug? Ik zou het niet weten. Maar wie er veel over kan vertellen is Drs. J. Buisman. Hij heeft tot nu toe al 6 delen van het boek **DUIZEND JAAR WEER, WIND EN WATER IN DE LAGE LANDEN** geschreven.

Deel 2

Over het jaar van 1363 - 1364 schrijft men: Winterweer duurt 19 weken in Doornik.

In Doornik spreekt men over een winter met zoveel vorst en sneeuw als men sinds mensenheugenis niet meer beleefd heeft. De vorst is begonnen tussen Allerheiligen en St. Maarten, dat is tussen 1 en 11 november en het heeft alle dagen gevoren zonder dooi tot eind maart en dat is 19 weken lang.

Veel mensen houden op met werken en doen of het zondag is: ze vermaken zich met mooie sneeuwpoppen en amuseren zich met voordrachten en poppenspel. Alles om de koude toch maar te vergeten.

Over het jaar van 1408 - 1409 schrijft men: Zachte winter en koele zomer.

Januari en februari 1409 zijn erg zacht en vorstloos. Maart is koud en zonder regen, maar ook zonder ijs, april is gematigd en op het eind warm en droog. Maar er gebeurde nog meer.

STORM EN ZWARE NEERSLAG LEIDEN TOT DUBBELE WATERSNOODRAMP

Februari 1409: Op 10 februari heerst er noodweer met storm, onweer en hagelbuien te Tiel. Daarmee gaat een stormvloed gepaard, die schade berokkent aan enkele Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden en ook in het gebied bij Spakenburg.

BETUWE, TIELER-EN BOMMELERWAARD EN LAND VAN MAAS EN WAAL STAAN BLANK (*1)

Uit andere bron weten we, dat men in Deventer op 17 februari maar ternauwernood kan voorkomen, dat het water de stad binnendringt.

Over het jaar van 1409 - 1410 schrijft men : Sterfte

Er heerste grote sterfte in 1410 door de pest en bovendien heeft men te kampen met een muizenplaag (*2). Beide plagen worden gestopt door de vorst in de winter van 1410 - 1411.

Over het jaar van 1414 - 1415 schrijft men: Vrij zachte winter en vrij warme zomer.

Over het jaar 1420 schrijft men: De ondergang van Stavoren (door brandstichting en strijd).

Het oude handelsstadje Stavoren, ooit een Hollandse voorpost in het Friese land, maar sedert 1414 weer definitief in Friese handen, brandt in 1420 geheel af. Later in het jaar

wordt Stavoren door de Verkopers veroverd op de Schieringers, twee partijen in een burgeroorlog. Deze gebeurtenissen nekken de handel en markeren het begin van het einde van de bloei.

Nawoord:

(*1) Nog niet zo lang geleden zijn er ook overstromingen geweest in de Betuwe.

(*2) Recent was er ook een muizenplaag in Friesland.

Even terug naar het heden.

Onlangs zei een meteoroloog: Welkom in het nieuwe klimaat (Limburg en Brabant geteisterd door hagel). We zullen rekening moeten houden met langdurige regenval en droogte.

Op dit moment is de discussie gaande om de kolencentrale's te sluiten om minder CO2-uitstoot te krijgen. Een goede zaak, hoewel het ons veel geld gaat kosten. Maar om de temperatuurstijging wereldwijd tegen te gaan, moeten we wel wat doen.

In de volgende Gentiaan gaan we stukjes pakken uit deel 3 (Jaar 1450 - 1575).

• Auke Hoekstra

De weidebeekjuffer

Tijdens één van de laatste excursies langs de beek zagen we veel waterjuffers.

Het weer was goed en dan is de kans om ze te zien ook groter.

We zagen de zeldzame bosbeekjuffer, maar ook de meer algemeen voorkomende weidebeekjuffer. Geprobeerd een foto te maken, maar dat is nog niet zo makkelijk!

De weidebeekjuffer tref je aan langs beken met stromend water van een redelijke kwaliteit. En dan bedoel ik met niet teveel stikstof in het water.

Groot was mijn verbazing om deze soort bij een zandvang bij mij in de buurt aan te treffen!

Geen stromend water en midden in het agrarische gebied gelegen. Blijkbaar is het water daar schoner dan ik dacht! Maar wel met een redelijk ruige oevervegetatie die belangrijk is als zitplaats voor de libellen. Ook zijn waterplanten aanwezig waar de vrouwtjes hun eitjes kunnen afzetten. Een groot deel van de dag wordt het water door de zon beschenen, ook niet onbelangrijk.

Voor juffers zijn weidebeekjuffers best groot. Ze kunnen 45-48 mm groot worden. Als je dat vergelijkt met bijvoorbeeld een ander soort juffer: het lantaarntje wordt niet groter dan zo'n 35 mm.

Weidebeekjuffers hebben brede vleugels. De mannetjes een metaalglanzend lichaam, waarvan de kleur varieert van groenig tot blauw.

Opvallend is de grote zwarte vlek in hun vleugels. De vrouwtjes hebben meer een groenbruine kleur vleugels.

Spectaculair om te zien zijn de schijngevechten van de mannetjes in de lucht: als elfjes boven het water. Sommige mensen zien ze dan zelfs voor vlinders aan! Nadat het mannetje een vrouwtje veroverd heeft, zet zij na de bevruchting de eitjes af aan planten onder water.

Zij verdwijnt daarbij soms ook onder water: het mannetje bewaakt de plek.

Ook leuk om te weten: de overnachting van deze juffersoort is vaak in groepen in de vegetatie langs de beek of het water. De eitjes komen vóór de winter uit. De larven overwinteren gedurende enkele jaren (soms wel tot drie jaar!) in het water. De duur is afhankelijk van de temperatuur van het water.

Weidebeekjuffer mannetje.

Ze lijken nog niet echt op een juffer. Ze eten plankton, kleine wormpjes, maar ook kleinere larven van libellen- of juffersoorten.

Nadat ze alle stadia doorlopen hebben, kruipen ze op een ochtend heel vroeg uit het water. De laatste gedaantewisseling heet 'uitsluipen', een soort 'verveling'.

Eén van de verschillen tussen een libel en een juffer betreft de vleugels. In ruststand heeft een libel de vleugels gespreid; een juffer houdt deze langs het lichaam gevouwen. "Ja maar, ik zag laatst een juffer met de vleugels wijd uit!", was een opmerking die één van de kinderen maakte tijdens een excursie.

Als een juffer vliegt, heeft deze zijn vleugels uiteraard gespreid. Of er toen een libel of een juffer waargenomen is, weet ik niet. Maar het was een goede observatie vond ik! De foto's zijn gemaakt door Marijke Huysse. Hulde!

• Els van Dijk

Zomersnoei

Na gedane arbeid is het goed koffiedrinken

Zomer in Eibergen

Deze foto's maakte Christien Peter in juli in Eibergen.

Hagel in juli

De schaapskooi bij de Berkel

Kopij

Stuur de kopij voor het volgende nummer van de Gentiaan uiterlijk 15 november in !!
Op bladzijde 2 ziet u hoe.

Nieuw fietspad met Phacelia in de berm

Afdelingsnieuws

Op deze pagina's treft u een aantal zaken aan die op dit moment actueel zijn.

Project waterzuivering Neede

Update project Waterzuivering Neede

Zoals jullie allemaal weten, is het idee om op het verwaarloosde terrein van de waterzuivering aan de Hofmaat in Neede een natuurbeleeftuin te ontwikkelen samen met de Stichting Vleermuizendorp Neede (SVDN). De motivatie voor dit project is voor het IVN Oost- Achterhoek: een stukje natuur teruggeven aan de samenleving.

Er is een werkgroep bestaande uit de beide voorzitters aangevuld met een drietal externe adviseurs op het gebied van bouw en projectontwikkeling tweewekelijks aan het werk om het bouwtechnische en financiële verhaal goed uitgewerkt te krijgen. Het project is momenteel zover dat er een uitgebreid projectplan geschreven is dat gepresenteerd is aan de betrokken wethouders. Dit plan wordt na de zomervakantie nog een keer gepresenteerd aan het college op de locatie van de waterzuivering. Ook wordt het plan op locatie gepresenteerd aan de gemeenschapsraad Neede, dit omdat draagvlak binnen het dorp Neede essentieel is voor het slagen van het project. De gemeenschapsraad heeft al zeer enthousiast gereageerd op de papieren plannen.

Verder wordt er gezocht naar andere subsidie mogelijkheden zoals LEADER (onderdeel van het plattelandsonwikkelingsprogramma). Hier zijn al diverse verkennende gesprekken over gevoerd en het project wordt als zeer kansrijk gezien. We gaan gestaag door met de werkzaamheden, in de Gentiaan zullen we jullie op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen.

• Jacqueline Borgers-Collou

Gidsencursus

Gidsencursus: Met de tijd mee

De wereld staat niet stil en sociale media zijn daar nu een vast onderdeel van. Met de Gidsencursus konden wij daar niet om heen. Maar niet alle sociale media zijn geschikt om de natuur van zoveel mogelijk kanten te belichten zonder dat we de leerdoelen uit het oog verliezen. We hebben daarom gekozen voor twee mogelijkheden waarbij de dienstbaarheid aan de deelnemers en de begeleiders zo groot mogelijk is. Daarbij tellen we e-mail en bellen met de telefoon niet mee. Wel maken we gebruik van internet en de mogelijkheden van Smartphones.

Voor alle deelnemers en het begeleidingsteam is door Hans Berndsen, in samenwerking met Theo en Regina Hermus, een speciale website ingericht. Deze is alleen voor de deelnemers en het begeleidingsteam toegankelijk. Alles wat de cursus te maken heeft loopt via deze website. Om er een paar te noemen; notulen, het draaiboek, presentaties, adressen, de opdrachten en waar deze aan moeten voldoen, feedback middels Tips en Tops en heel veel extra

informatie die betrekking heeft op de onderwerpen die behandeld worden. Deze website is daarmee de actuele en uitgebreide vraagbaak voor deelnemers en begeleiders. Ook als er wijzigingen zijn dan is dit via de website actueel te volgen. Hans is als beheerder van deze website dan ook behoorlijk actief om alles tijdig bij te werken.

Daarnaast wordt WhatsApp gebruikt. Marina Pruijssers heeft hiervoor een aparte groep van gemaakt waaraan alleen deelnemers en begeleiders vrijwillig kunnen aanmelden. Met ca. 25 deelnemers biedt deze groep een grote aanvulling op wat deelnemers en begeleiders dagelijks zoal waarnemen. Het gebruik van de WhatsApp groep is als extra leermiddel een geweldige aanvulling op de cursus gebleken. Middels deze groep krijgen alle deelnemers te zien en te horen wat anderen dagelijks tegenkomen. Meestal voorzien van een foto, filmpje of geluid. De onderwerpen zijn uitermate veelzijdig. Om een paar voorbeelden te geven van wat er al voorbij is gekomen in dit korte half jaar: geelbandlangsprietmot, rupsen spinselmot op een kluitje, Icarisblauwtje, geluid van een nachtegaal, nestje van een kleine wespenbok, een kannibaliserende naaktslak die een ander opeet, wat is een schijtbos en nog veel meer. Op de laatste vraag is nog geen antwoord gekomen. Ik hoor het graag van U.

Dagelijks komen er nieuwe onderwerpen bij die allemaal met de natuur te maken hebben. Voorwaarde is wel dat men eerst zelf op zoek gaat naar wat het is. Komt men er echt niet uit dan geeft de groep al snel antwoord. Hiermee is een zelflerende groep ontstaan van mensen die elkaar voortdurend stimuleren door wat ze dagelijks zien, horen of zien bewegen. Niet alles wordt direct goed beantwoord want het geluid van een nachtegaal was toch lastiger dan men dacht. Er kwamen geluiden van verschillende vogels voorbij met de vraag of dit een nachtegaal was. Een paar vogelexperts in de groep weten dan gelukkig dat dit geluid bij een zanglijster of andere vogel hoort. Uiteindelijk plaatst er dan wel iemand het echte geluid van een nachtegaal. Zo gaat het ook met planten, bomen, naaktslakken, vogels en meer die waargenomen en gedeeld zijn.

Bij het toepassen van sociale media zijn er vooraf wel afspraken te maken. Vooral bij het gebruik van WhatsApp. Als er een mooie foto toegevoegd is of er is een vraag gesteld dan is te volstaan met één antwoord. Is de foto prachtig dan is het niet de bedoeling dat iedereen dit met prachtig beantwoord want dan heb je er gelijk 25 keer prachtig staan. Bij vragen volstaat ook één antwoord als dit inderdaad het goede antwoord is. Alleen als hieraan wordt getwijfeld of het is niet correct, zoals bij de nachtegaal, kan er weer gereageerd worden tot het juiste antwoord gegeven is. Deze afspraken regelen zich in de groep vanzelf zodat iedere deelnemer haar of zijn sterke punten kan ventileren aan alle weetgrage deelnemers.

Dit maakt wel weer duidelijk dat we een zeer leergierige groep van deelnemers hebben die elkaar voortdurend weet te stimuleren door gebruik te maken van de mogelijkheden die de sociale media te bieden hebben.

• Ben ter Braak

Scholenproject Berkelland

Zoals in de vorige Gentiaan al is verteld zijn we vanaf april jl. druk geweest met natuureducatie in het onderwijs. Het budget hiervoor komt uit de 'Regeling Landschap' een subsidieregeling van de gemeente Berkelland en de provincie. Het IVN Oost-Achterhoek heeft in samenwerking met de VAN Berkel&Slinge, een programma voor het basisonderwijs samengesteld.

In de maanden april mei en juni hebben in totaal 90 klassen met in totaal 1200 kinderen hieraan deelgenomen. De reacties van de kinderen en de scholen zijn erg positief. Ook de begeleiders zijn allemaal met enthousiaste verhalen teruggekomen. In de Tubantia van 1 juli jl. heeft hierover een heel leuk artikel gestaan.

Vanuit het IVN hebben we met een groep van 10 begeleiders aan het project gewerkt met daarnaast nog een zevental begeleiders uit andere organisaties. Direct na de zomervakantie gaan de inschrijfformulieren weer naar de scholen voor het nieuwe schooljaar. We gaan weer activiteiten verzorgen vanaf september.

Hoewel we een goed en enthousiast team hebben zijn we nog steeds op zoek naar uitbreiding van dit team zodat we aan de vraag kunnen voldoen. Mensen die hierin geïnteresseerd zijn graag contact opnemen met Jacqueline Collou via ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl of 0545-479765.

• **Jacqueline Borgers-Collou**

Ledenmutaties

Afmeldingen:

Huub Elkink, Neede

Aanmeldingen:

Antonette den Bieman, Beltrum

Wilko Poortman, Groenlo

André de Meijer, Eibergen

Jacqueline de Lange, Zeddam

Camiel Boland, Aalten

Vacatures

Voor de twee vacatures in het bestuur, secretaris (per 1 september) en penningmeester (ALV 2017), hebben zich nog geen kandidaten gemeld.

Daarnaast zijn er ook nog mogelijkheden voor leden die actief willen worden in diverse werkgroepen.

Heeft u interesse laat het dan weten via ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl

Activiteiten

Op deze pagina's een aantal impressies van activiteiten zoals thema-avonden en wandelingen, op onze website is in een aantal gevallen meer te lezen en te zien.

Thema-avond Koken met kruiden uit de natuur

Verslag van de thema-avond gehouden op maandag 11 april "Koken met planten en kruiden uit de natuur"

Meteen bij binnenkomst in het prachtige houten Natuurhûs te Neede, wordt onze aandacht getrokken door een vriendelijk glimlachende man in kokspak, die in een geheimzinnig uitziend prutje staat te roeren. Jammer genoeg wil hij nog niet vertellen wat hij aan het maken is, dus gaan we lekker zitten en bekijken op ons gemak de interessante spullen die voor ons op de tafel uitgestald staan. Er staan o.a. zakjes kruiden, potten met bloemen, zalfjes, jam, tincturen en nog wat zelf gemalen tarwesoorsten.

Reinier Grobben, van boerderijrestaurant Op de Brusse in De Heurne, stelt zich voor en vertelt iets over zijn natuur- en diervriendelijke bedrijf. Samen met zijn vrouw runt hij een keuterboerderij met moestuin waar je een paar avonden per week ook nog eens lekker kunt komen eten. Zoveel mogelijk biologisch maar als het logisch is dat de spullen van betrouwbare bedrijven uit de buurt komt kiest hij daarvoor. Hij belooft een aantal lekkere hapjes voor ons te maken en zet nadat hij Gea Boessenkool, eigenaresse van aarde-werk 'de Stegge' voorgesteld heeft, de ijsmachine, waar hij natuurlijke ingrediënten in gedaan heeft, alvast aan.

Gea vertelt ons hoe zij en haar man hun droom waargemaakt hebben met hun onderneming aardewerk 'de Dtegge' in Winterswijk-Kotten, waar alles om duurzaamheid en verbinding met de natuur draait. Alle potjes, flesjes en zakjes die op de tafel uitgestald staan blijken producten van Gea te zijn. We leren iets over de blauwe- en oranje theecomposities, die op ambachtelijke wijze gemaakt worden van zelf gedroogde bloemen en kruiden. Zalfjes maakt ze op basis van olie en bijenwas met bijvoorbeeld goudsbloem. De flesjes op tafel blijken huidolie te bevatten

met kamille op basis van biologische koudgeperste olijfolie. Daarnaast maakt Gea ook nog tincturen van verschillende planten op alcohol/waterbasis.

Gea vertelt dat ze vanuit haar eigen ervaring werkt. Eerst kijkt ze wat voor haar en haar directe omgeving werkt en pas daarna zal ze het indien nodig aan anderen adviseren. Zij geeft ons de tip gewoon eens bij een plant te gaan zitten en in te voelen welk gevoel je bij deze plant krijgt. Kort tipt ze nog wat algemeenheden uit de plantensignatuur aan en sluit af met een verhaal over de granen die zij zelf op hun land verbouwen en in een eigen molen (tje) malen tot vlokken en meel.

In de pauze kun je naast de gebruikelijke koffie ook de heerlijke oranje thee van Gea bestellen en daar blijkt veel animo voor te zijn. Het werk en de passie van Reinier en Gea blijkt op wonderbaarlijke wijze verbonden te zijn door de theemelanges. Gea levert haar geurige theemelanges aan Reinier, die deze zowel bij de door hem geserveerde High Thea als bij de bereiding van zijn wonderbaarlijke gerechten gebruikt.

Vandaag heeft Reinier kruidenthee in zijn brood, kruidenboter en bij de bereiding van fricandeau gebruikt. Tot onze verbazing laat hij het vlees in deze kruidenthee gaar stomen onder een laagje hooi dat hij met bakpapier bedekt. Niet zo maar hooi, maar hooi met gedroogde kruiden erin, wat vaak als "krachtvoer" gebruikt wordt voor vee dat zich niet zo lekker voelt. Nieuwsgierig als we zijn, nemen we zodra de gelegenheid zich voordoet even een kijkje in de prullenbak, waar Reinier het heerlijk geurende hooi ingegooit heeft. En ja, het hooi blijkt echt lekker te ruiken!

Reinier vertelt ons over de bereiding van de gerechtjes die we straks mogen proeven. Ook het ijs is gemaakt op basis van een kruidenthee; van vlierbloesem met honing en eiwitten. Geheel glutenvrij dus, waar sommige mensen in de zaal heel blij mee zijn. Eindelijk komen we er achter wat dat geheimzinnige prutje is, waar Reinier op het begin van de avond in stond te roeren: een mengsel van geroosterde speltvlokken, melk, boter, citroenmelisse, citroen én lindebloesem.

En dan breekt het moment aan dat we mogen gaan proeven.. De sfeer is gemoedelijk; er zijn zeker 50 mensen op deze thema-avond afgekomen, maar Reinier en Gea weten toch iedereen van een heerlijk bordje met hapjes te voorzien. Wachten is geen enkel probleem omdat oude kennis de kans krijgen even bij te praten en er in de wachtrij nieuwe contacten gelegd kunnen worden. Het eten ziet er niet alleen prachtig uit; het smaakt ook nog eens heerlijk! Reinier serveert ons brood met kruidenboter, gerookte makreel, fricandeau, een heerlijk prutje, gebakken selde-rijknol en ook nog eens een bakje met zelfgemaakt biologisch ijs toe. We eten met erg veel smaak en zien tevreden smullende mensen om ons heen.

Wilt u meer weten over de verschillende activiteiten van aarde-werk "De Stegge"? Kijk dan eens op <http://www.aarde-werkdestegge.nl/>

Als u een keertje heerlijk uit eten wilt bij boerderijrestaurant Op de Brusse kunt u eerst een kijkje nemen op hun site <http://www.opdebrusse.nl/>

• Mariëtte Grosfeld

Wandeling Grijze Veld

Op zondag 19 juni verzorgde het IVN Oost-Achterhoek, als altijd in samenwerking met de KNNV Oost-Achterhoek, een excursie naar het 'Grijze veld' (Lievelder veld).

Ooit een uitgestrekte heide

Wie wel eens over de N18 van Lichtenvoorde naar Groenlo rijdt, kent het waarschijnlijk wel: het heitje aan de linkerkant ter hoogte van Lievelede. Weinig mensen zullen zich realiseren dat er zich omstreeks 1900 tussen Zelhem en Vragender nog een enorm heideveld uitstreekte, waarvan dit heitje het laatste overblijfsel is. En dit was eigenlijk ook al voor een stuk verdwenen! Tot 2002 stond er aan de kant van de N18 maïs! Vanaf 2002 is het Grijze- of Lievelderveld met het nemen van allerlei maatregelen omgevormd tot het 'Staatsbosbeheereservaat Lievelderveld'.

Fop I. Brouwer

We begonnen de excursie met een citaat van prof. Dr Fop I. Brouwer die vanaf 1952 wekelijks een bijdrage leverde aan het programma 'Weer of geen weer' (voorloper van '-vroege volgers'). Hij sloot altijd af met de zin: 'Zo ziet u maar weer luisteraars, dat alles wat groeit en bloeit ons altijd weer boeit.' En tijdens deze excursie was er dan ook het nodige dat boeide! Dit nog los van de bijzondere plantjes: gevlekte orchis, beenbreek, stijve ogentroost, moeraskartelblad, vlottend bies in een vennetje, de bijzondere en mooi herstelde schuilhut uit de tweede wereldoorlog nabij de Zwolse weg en het afgefallen geweitje van een reebok dat we vonden. Maar we verwonderden ons er vooral over hoe twee vegetatietypen dwars door elkaar kunnen lopen.

Zuur en basisch

Heide groeit op zure ondergrond en bestaat hoofdzakelijk van regenwater. Onder andere orchideeën gedijen op kalkrijke ondergrond. We verdiepten ons in de omstandigheden waaronder bepaalde plantjes leven en konden verklaren waarom bepaalde plantjes op de ene plek en (soms vlak naast elkaar!) dan weer op de andere plek voorkomen. Ook was er in de nabijheid van het Grijze veld een weiland waar als je goed keek allerlei heideplantjes groeiden. Want immers: ooit is er van Zelhem tot Vragender één groot heideveld geweest....

• Jan Dirk Focker

Beenbreek

Wandeling 250 jaar grens

Wandeling langs de 250 jaar oude grens tussen Gelderland en Münsterland met KNNV en IVN.

Op zondag 17 april gingen onder leiding van Lud Overkamp, Els van Dijk en ondergetekende circa 40 belangstellenden in 3 groepen wandelen langs het voormalige 'kommiezenpad' vanaf grenspaal 788 tot grenspaal 786. Op de heenreis naar het vertrekpunt regende het, maar op deze mooie wandeling scheen meestentijds de zon.

Wat was de aanleiding voor het thema van deze wandeling? Vanaf 1350, toen dit deel van de Achterhoek bij het hertogdom Gelre ging behoren, tot 1765, was de grens van Gelderland met het bisdom Münster in grote lijnen wel duidelijk maar vooral bij de woeste gronden (venen en heidevelden) niet overal precies vastgelegd of in elk geval in het veld niet duidelijk te herkennen. Om de steeds weer opblaiende twisten over weidegrond of turfsteken te beslechten werd in 1765 de Conventie van Burlo gesloten, waarbij de grens werd vastgelegd. In 1766 werd deze grens in het veld zichtbaar door de plaatsing van fraai bewerkte grensstenen uitgevoerd in zandsteen. Dat is dus dit jaar 250 jaar geleden en dat wordt door historische verenigingen aan beide zijden van de grens aangegrepen als aanleiding voor herdenkingen in de vorm van wandelingen, exposities en een brochure. Omdat ook het IVN cultuurhistorie van het landschap graag onder de aandacht van geïnteresseerden brengt, wandelen wij ook eens langs de grens.

We gaan eerst naar grenspaal 788, de z.g. St. Vitussteen. Deze fraaie steen draagt aan de voorkant het wapen van Gelre en aan de achterkant het wapen van Münster en erop gebeiteld is: 'Renovatum 1753' met daaronder 'nr. 79'. Dat is al gelijk flink verwarrend! Op deze plaats stond reeds eeuwen daarvoor een houten grenspaal, St VitiPaol genoemd, en eerder was op dit vaststaand punt van de grens al een steen geplaatst die als voorbeeld voor de stenen van 1766 kon dienen. De nummering van deze stenen begon in Rekken en liep naar het zuiden af, dat gaf hier het oude nummer 79. In 1847 werden nieuwe hardstenen grenspalen in de vorm van obelisk geplaatst om de hele grens tussen het koninkrijk der Nederlanden en het koninkrijk Pruisen uniform af te bakenen.

Dit zijn de z.g. Bismarckstenen, waarvan de nummering begint in Schengen in het zuiden van Luxemburg en vervolgens oplopend naar het noorden; hier is zo nummer 788 bereikt (staat op de zandsteen met een metalen plaatje aan de zijkant).

Lud geeft ons allen eerst duidelijke historische informatie en dan gaan we in groepen op pad. We lopen eerst op Duitse zijde door het bos. De grens lijkt duidelijk gemarkeerd door een aarden wal met regelmatig eiken of zelfs beuken erop aangeplant. De kruidlaag is nog dor, alleen de bosbessen vertonen een groen waas. Elders zijn ook plekken vossenbes, maar die zijn altijd groen. De struiklaag van het bos is al helemaal lente. Vroege lente weliswaar, want de blaadjes zijn nog pril, maar dat vage waas van groen is juist mooi. Heel veel kleine berken, sporkehout, Amerikaanse vogelkers en lijsterbes vormen hier de ondergroei van voornamelijk grove dennen. Daar staan ook zaailingen van, maar we zien ook een ander soort dennen zaailingen met 4 naalden per aanhechting en zachtere naalden. Die zijn van de Weymouthden, die ooit uit NoordAmerika is geïmporteerd en hier blijkbaar zelfstandig verder kan. Dan houdt in Duitsland het bos op en gaan we over een greppel naar de Nederlandse kant. Daar loopt het pad weer door de rand van een bos, terwijl aan de Duitse kant een weinig appetijtelijk agrarisch gebied ons gaat vergezellen. De boerderijen zijn van de jaren 50. Waarschijnlijk zijn dat ontginningen van na de 2e wereldoorlog, toen immers zoveel vluchtelingen uit het Oosten aankwamen en zoveel monden gevuld moesten worden. Ook aan Nederlandse kant verschijnt na enige tijd het ontginningenlandschap, maar dat stamt uit de jaren 30 en heeft aantrekkelijke kanten, omdat hier al een heel oude kamp ligt, die op de kadasterkaart van 1832 al door een hakhoutsingel omgeven te zien is, die dan nog door eindeloos veel hei is omgeven. Vervolgens komt er weer een bos, waar we een stukje inlopen om met een boog via een heiderestant met een ven weer op het grenspad terug te komen. Af en toe zien we nog zo'n mooie zandstenen grensmarkering.

Dit heideveldje is nog één van de schaarse restanten van de grote vlakten van heide en moeras die vroeger vanaf het oudehoevelandschap bij de Ratumse beek tot bij Vreden zich uitstrekten. En het zou ook al bos geworden zijn als niet dankzij de inzet van vrijwilligers (hier de KNNV natuurwerkgroep) de jonge bomen steeds weer verwijderd zouden worden. Bij het ven staat de gagel uitbundig in bloei. We horen fitis en boompieper o.a.

Na een tijdje komen we bij grenspaal 786, een Bismarcksteen. We zijn aangekomen bij plaats waar de Vitiverter Bach Nederland binnenstroomt en vanaf daar de Ratumse beek is. We verlaten de grens en volgen de beek en lopen een bijzonder mooi stukje Winterswijkse landschap. De kruidlaag is opeens zeer belangwekkend geworden. Bosanemonen en klaverzuring bloeien volop en kleuren grote vlakken wit. Daartussen en ernaast plekken met iets wat op fris graan lijkt, maar waar witte kelkjes in verschijnen: grootbloemige muur. Dat wordt volgende week nog een zee van wit. Natuurlijk gaan we langs de beek ook de slanke sleutelbloem met zijn tere citroengeel ontwaren, maar hier zijn dat toch kleine groepjes. Maar dan is er een zeldzaamheid in groengeel: verspreidbladig goudveil, enkele plekken vlak langs de beek. Verder komen dan nog de bosviooltjes en gele dovenetel in flinke aantallen. Kleine weilandjes omzoomd door bos zien we aan beide kanten van het smalle beekbos waar we doorheen wandelen. Je wordt hier duizelig van de lente en het enthousiasme van de wandelaars is groot.

St. Vitussteen Gelre kant

In het Tenkinkbos maakt de beek een scherpe wending. We slaan even 50 meter een zijpad in en daar staan Linie en haar man ons al op te wachten met koffie en thee. We zijn al ruim anderhalf uur onderweg en zijn er helemaal aan toe. Dit is toch maar een mooie verzorging van de IVN publiekswandelingen! Na koek en zopie lopen we weer verder langs de Ratumse beek die hier aan twee kanten hoge oevers heeft, in de steile zandkanten holten die duiden op broedende ijsvogels. Maar we zien die niet. Er zijn nu veel minder bloemen, het bos is ruig met verspreide hoge bomen. Duidelijk andere bodem. Men zegt wel dat de Ratumse beek in de Middeleeuwen door dergelijke ruggen gegraven is om het water beter af te voeren. Dat het wel lang geleden is, ziet men goed aan de grottemeanders die het beekdal intussen vertoont. Jan Stronks wijst ons nog op een bijzonder soort bomen dat hier en elders in de Winterswijkse beekdalen te vinden is: de fladderiep. Hij kenmerkt zich door plankwortels en een kurkachtige bast; we kijken omhoog en zien hem bloeien. De hauwtjes met 1 zaadje erin hebben een geveerd randje, onderscheidend kenmerk t.o.v. de gewone iep.

Na een klein stuk harde weg gaan we langs het maaipad van een watergang naar een weinig belopen bospad tussen Nieuwenhuis Erve en Mentinks Erve, resp. De Vreeën. Maar zo kent niemand het meer, ik loop met mijn gedachten in het land van 150 jaar geleden. We hebben hier een mooi rustig besluit van de rondwandeling gevonden. Via de Sellinkweg, ook al zo'n fraai zandpad met fietspad ernaast, keren we terug bij ons startpunt. We zijn dan drieënehalf uur onderweg geweest. De wandelaars bedanken de gidsen ruimhartig.

• Ton Reerink

Tuin, natuur en leefbaarheid voor mens en dier.

Elk jaargetijde is het tuin-genieten. Vooral het voorjaar doet groene harten opbloeien tot zelfs in de diepste dromen. Elkaars tuinen worden bewonderd, beoordeeld en ideeën worden uitgewisseld. Alles moet kloppen met het huisinterieur en met de folders van tuincentra en bouwmarkten. Vaak gedijen er in dit soort –levende- tuinen vele vlindersoorten, insecten en zangvogels, soms niet bedoeld maar ze zijn er! Waard om van te genieten en weg te dromen. Soms herbergen kunststof vijvertjes een schat aan leven, waarbij het water ververst wordt met dat uit de regenpijp! Men geniet ervan bij zoele zomeravonden. En de auto's staan langs de weg tussen oude bomen, waarvan de takken zich hoog boven hen uitspreiden als een schild tegen felle zon en hevige hagelbuien...En in dat geboomte vinden vogels hun woning. Dit alles is –groene- leefbaarheid voor mens, dier en ...auto.

Boomkikker tegen muur.

Maar ambtelijke plannenmakers kunnen van een heel ander beeld dromen: veelkleurige klinkervlakken. De wegen zijn strak rood-beklinkerde straten en op kruispunten voorzien van gele klinkers. Langs de straten parkeervakken in zwarte klinkers van elkaar gescheiden met een strook witte klinkers. De auto's zijn blootgesteld aan felle zon en onbeschermd tegen hagelstenen. De vogels zijn verdwenen omdat hun groene huis niet meer is. Vallende bladeren en bloesems worden niet meer gevonden. Deze stenen veelkleurigheid heet daarom ook –stenen- leefbaarheid

In een werkelijk leefbare wereld voelen planten, dieren en mensen zich thuis. Dit betekent een meer natuurlijke ontwikkeling met slechts noodzakelijke ingrepen met het oog op de soortenrijkdom. Tuinen, klein of groot, volgens dat principe beheerd, vragen daarom een eigen wijze van benadering en onderhoud, gericht op diversiteit. Onze tuin is dan ook een mix van hoge bomen en omgevallen bomen, hagen en singels met takkenrillen, poelen, schrale graslandjes etc. schaduw en zonplekken. Bij ons is de natuur zelf de tuinman. Toch is er moed nodig om het woord onkruid te schrappen.

“In een werkelijk leefbare wereld voelen planten, dieren en mensen zich thuis.”

Ingrepen kunnen soms nodig zijn, alleen al om explosies van stikstofminnende planten en struiken binnen de perken te houden... Om de schrale landjes met z'n rijke dierenleven in stand te houden zouden we eind juli maaien. Maar de vele daar verblijvende sprinkhanen, kikkers en vlinders noopten ons het maaien te stoppen en een maand uit te stellen. Het maaisel gaat dan op hopen als winterschuilplaats voor de diertjes.

De struweelhaag rondom de hoogstamgaarde met oude fruitrassen is ooit bedoeld voor bijen en rupsen-etende zangvogeltjes, maar vanuit deze schuilplaats vliegen ook spreeuwen, merels en vlaamse gaaien af en aan naar de bessen en het fruit.

Echter vanwege de zware nachtvorsten en de kou in het voorjaar is er voor vogels en mij niet zoveel te oogsten.

De meer natuurlijke en spontane ontwikkeling van de landschapselementen bleek de leefbaarheid voor de fauna te bevorderen. De ons spontaan bezoekende poelinspsector vond o.m. diverse salamandersoorten, groene en bruine kikkers, kokerjuffers, boomkikker, poelkikker, libelsoorten.

In de moestuin kon door omstandigheden slechts het meest noodzakelijke gedaan worden. Maar woekerend zevenblad deed het goed. En het bleek een smakelijke salade. Eetbare planten in de natuur en smakelijk onkruid zou een onderwerp apart kunnen zijn.

• Kees de Rooij

Kopij

Heeft u een aardig natuurmoment beleefd, dat u wilt delen met anderen, stuur dat dan in voor de volgende Gentiaan uiterlijk op 15 november !!
Op bladzijde 2 ziet u hoe.

Een tuinreis

Een wandeling door de tuin.

Graag nemen we jullie mee voor een korte wandeling door onze tuin. De oppervlakte van de tuin is 1000 m², dus het is slechts een kleine impressie van enkele maanden groei en bloei.

Werk voor januari: (maak oorwurm potjes).

Oorwormen doen heel zinnige dingen met hun tijd. Ze eten meer luizen dan lieveheer beestjes. Probeer ze daarom te lokken met zonverwarmde oorwurmhuizen. Maak ze van roodstenen bloempotjes met een diameter van 10 cm, goed droog hooi of stro en een touw. Bindt een klein bosje hooi of stro met touw vast, hang dit in het potje en trek het touw door het potgat. Hang het potje aan boomtakken / bessenstruiken of welke plek dan ook waar een oorwurmennest gewenst is. Het is ook leuk om ze zelf van klei te maken en dan af te bakken in een pottenbakkers oven. Leuk en nuttig, wat wil een mens nog meer!

Maart:

De maand van de grote tegenstellingen. Zoele, zonnige dagen (meidagen in maart) straffe zuidwestenwind of verkillende sneeuwbuien. Plantenneusjes boren zich naar boven en zo opent maart het voorjaarsseizoen.

April:

Heerlijk warm, grijs of guur. In geen enkele maand is het weer zo wisselend als in april. Tijd voor de eerste tuintafel boeketten van fluitenkruid, grijs groen hostablad en de felpaarse judaspenning. De eerste trekvogeltjes komen terug. Met een onvoorstelbaar doorzettingsvermogen vliegen ze duizenden kilometers omdat het hier zo goed nestelen is.

Februari:

Voorjaarsbollen zijn in een tuin onmisbaar. Ze bloeien in de kou en duiken daarna onder en laten zich dan overgroeien door de vaste planten. Het is de moeite om te investeren in bollen die verwilderen en die vanuit hun schuilplaatsen ieder jaar meer vrienden meenemen om hun prachtige kleuren te tonen. Om blij van te worden, elk jaar opnieuw.

Mei:

De zon is bijna op volle sterkte en zelfs bij een dreigende regenbui, blijft het mild en groeizaam.

Blauw is de kleur van de hemel (wat te denken van de kleur hemelsblauw), maar met gevoel voor humor zijn vergeet--mij-nietjes, smeerwortel, slangenkruid en ossentong, planten met zeer aardse namen.

Juli:

De bloei van de borders bereikt zijn hoogtepunt. De enorme groei is uitgewoed en het rijpen van de bloemknoppen en zaaddozen vindt plaats. Het gezang van de vogels is minder luidruchtig nu ze niet langer op zoek zijn naar een partner. De merel maakt weer tijd voor een aria die niet meer gaat over hartstocht, maar gewoon over plezier in het zingen. Ze heeft haar werk voltooid door enkele nesten uit te broeden en de jongen groot te brengen. Een nieuwe generatie is geboren!

Juni:

Rozenmaand bij uitstek, eindelijk een overvloed aan bloemen en geur, waar je zo naar verlangd hebt. Een simpel, wild roosje, ooit als stekje gekregen, bloeit als een waterval over het steunhek. De geur is onweerstaanbaar!

- Anke en Johnny Hollink

(advertentie)

**RUIM 30.000 TECHNISCHE ARTIKELEN
UIT VOORRAAD LEVERBAAR**

**IJZERWAREN • TUIN EN PARK • CONSTRUCTIE
MECHANISATIE • TECHNIEK**

(advertentie)

Hendriks
**Landschapsonderhoud
en de kleine tuin.**

Dorpsstraat 85
7136 LJ Zieuwent
Tel: 0544-352043

Agenda

Zondag 21 augustus KNNV/IVN Oost-Achterhoek

Wandeling bij Winterswijk/Meddo

Thema: Beken.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Goorweg 38/43 bij kruising met Slinge (7104 BA).

Zaterdag 3 september KNNV Oost-Achterhoek

Baumberge excursie.

Vertrek: 09.30 uur vanaf Cultureel Centrum De Storm in Winterswijk per auto.

Woensdag 7 september KNNV Oost-Achterhoek

Mossen determineeravond.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De werkstee bij Fred Bos, Bocholtsestraat 49, 7102 BT Winterswijk.

Zaterdag 10 september KNNV Oost-Achterhoek

Floronexcursie IJsselvallei

Vertrek: 10.00 uur vanaf station Dieren.

Zaterdag 10 september KNNV Oost-Achterhoek

Paddenstoelen op Landgoed Kotmans in Miste.

Vertrek: 13.30 uur vanaf Cultureel Centrum De Storm in Winterswijk per auto of

14.00 uur vanaf de parkeerplaats bij het landgoed aan de Koltmansweg.

Zondag 11 september IVN NMA

Onderlaatse Laak onderdeel van het Groote Veld

Thema: Beek- en natuurherstel in een oud beekdallandschap

Start: 14.00 uur vanaf kruising Oude Borculoseweg-Warkenseweg.

Dinsdag 13 september KNNV Oost-Achterhoek

Paddenstoelen determineren.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Holthuisweg 1, 7108 BN Woold.

Woensdag 14 september IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Monumentale bomen.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Stadsmuseum, Mattelierstraat 33, 7141 BP, Groenlo.

Zondag 18 september IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling Zwilbroek en de leemputten.

Thema: De groene grens.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Haak en Hoek, Holterhoekseweg 6, 7142 HZ, Groenlo.

Zaterdag 1 oktober KNNV Oost-Achterhoek

Paddenstoelen zoeken op Landgoed Gossink Henxel.

Vertrek: 13.30 uur vanaf Cultureel Centrum De Storm in Winterswijk.

Donderdag 6 oktober KNNV Oost-Achterhoek

Paddenstoelen determineren.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Holthuisweg 1, 7108 BN Woold.

Zondag 9 oktober IVN NMA

Paddenstoelen op Velhorst

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats van Natuurmonumenten aan de Lageweg te Lochem. (Velhorst 5 7251 RW Lochem).

Woensdag 12 oktober IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: dassen.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Grote zaal Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61, 7101 NB, Winterswijk.

Zondag 16 oktober IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling Wooldseveen.

Thema: Paddenstoelen.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Wooldseveen, Kuipersweg, Winterswijk.

Maandag 17 oktober KNNV Oost-Achterhoek

Paddenstoelen determineren.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Holthuisweg 1, 7108 BN, Woold.

Zaterdag 5 november IVN Oost-Achterhoek

Natuurwerkdag in samenwerking met Staatsbosbeheer van 10.00 tot 16.00 uur.

Locatie: Needse Achterveld, De Hoge Haarweg in Rietmolen.

Woensdag 9 november IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Vloeiweidesystemen.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Veldwerkcentrum, Lankheterweg 6, 7481 VM Haaksbergen.

Entree : € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00)

Zondag 13 november IVN NMA

Wandeling langs de Slinge

Thema: Meanderen van de rivier.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats bij het Lebbenbruggemuseum, Lebbenbruggedijk 25, Borculo.

Zondag 20 november IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling bij Haarlo.

Thema: Ommetje Haarlo.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: 't Kulturhus, Wolinkweg 12, 7273 SL Haarlo.

Zondag 11 december IVN NMA

Stadswandeling en zicht op uiterwaarden van Bronkhorst

Start: 14.00 uur, aan het eind van de wandeling koffie in plaatselijke horeca.

Startplaats: Parkeerplaats, nabij Onderstraat 14 7226 LE Bronkhorst.

Zondag 18 december IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling bij Harreveld.

Thema: Winterwandeling.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Nicolaaswg bij de brug over de Veengoot, 7135 KK.

Zie ook de actuele agenda's op:

www.ivn.nl/oost-achterhoek

www.knnv.nl/oost-achterhoek

www.ivn.nl/noord-midden-achterhoek

BURO @LLOU

TUIN & LANDSCHAPSONTWERP

- Tuinontwerp voor particulieren, instellingen en bedrijven.
- (Her)inrichting van boerenerven.
- Landschapsplannen.
- Cursussen.
- Advies.

www.burocollou.nl

Buro Collou is een **ontwerpbureau** dat zowel grootschalig als kleinschalig werkt. Grootschalig in de vorm van bijvoorbeeld **landschapsplannen** en kleinschalig in de vorm van **tuinen** voor particulieren en instellingen. Natuur en milieu zijn in alle gevallen belangrijk voor de ontwerpkeuzes. Streekeigen beplanting, landschappelijke context en duurzame materialen zijn het uitgangspunt. Buro Collou maakt (her)inrichtingsplannen voor boerenerven, bijvoorbeeld in het kader van functieverandering, waarbij het streekeigen karakter van huis en erf voorop staat.

Looweg 10 7152AL Eibergen 0545-479765 jac@burocollou.nl
www.burocollou.nl

Buro Collou is aangesloten bij vereniging 'Wilde Weelde' vakgroep natuurrijke omgeving.

Buro Collou draagt het IVN een warm hart toe.

